

KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL 2019-2028

Vedtatt av Lier kommunestyre 21. mai 2019

Lier kommune

FORORD

Grønne Lier skal være en foregangskommune i folkehelsearbeid.

Lier kommune er en grønn og landlig kommune med en sentral beliggenhet i Osloregionen. Vi er en av Norges beste og største landbrukskommuner, med vakkert kulturlandskap og attraktive turområder. I 2015 ble Grønne Lier kåret til Årets friluftslivskommune.

Lier kommune har et stort mangfold av levende lokalsamfunn som gir tilhørighet til bygda vår. Frivillig sektor er en vesentlig ressurs og bidragsyter. Dette gir høy livskvalitet og bidrar til god folkehelse for alle liunger. Aktivitet og tilhørighet er viktig for en god samfunnsutvikling.

Grønne Liers kvaliteter tar vi med oss inn i arbeidet med utviklingen av et av Norges største byutviklingsprosjekter; en klimanøytral

fjordby på Lierstranda. Noe av bakgrunnen for den nye fjordbyen er å bygge opp flere bo- og næringsområder uten å ta av dyrka mark. I fjordbyen legger vi til rette for knutepunktutvikling - i tråd med globale og nasjonale mål.

Det er en sterk befolkningsvekst i hovedstadsregionen. Vi skal ta vår del av denne veksten, og utviklingen må styres. Innsatsen må samordnes på best mulig måte. I kommuneplanens samfunnsdel beskrives de overordnede mål og strategier som skal stake ut kursen i et langsiktig perspektiv.

Grønne Lier er en vakker og sentral kommune midt på Østlandet, og midt i nye Viken. Sammen skal vi både ta vare på og utvikle kommunen vår.

God lesning!

Gunn Cecilie Ringdal

Gunn Cecilie Ringdal
Ordfører

UTVIKLINGSTREKK

Byutvikling skal gi arbeidsplasser og løse areal- og transportutfordringer

Lier ligger sentralt plassert mellom Drammen og Oslo. Jernbanen, E18 og E134 går gjennom kommunen, og gjør Lier attraktiv for bolig- og næringsutvikling. Kommunen er samtidig en nasjonalt viktig hagebrukskommune. Dette skaper arealpress.

Utviklingen av en fjordby står som en sentral strategi for å møte kommunens arealutfordringer. Byutvikling er arealeffektivt, forhindrer nedbygging av matjord, og kan ta mye av befolknings- og arbeidsplassveksten i uoverskuelig framtid.

Lier sin attraktivitet skaper biltrafikk og kø. Dette vil øke i omfang dersom det ikke tas grep. Byutviklingen vil være en sentral drivkraft for etablering av et effektivt og miljøvennlig transportsystem. Dette er avgjørende for å nå målet om nullvekst i personbiltrafikken, og vil samtidig styrke kommunens konkurransekraft og attraktivitet.

Kommunens tjenestetilbud vil utfordres

Lier må forvente at andelen eldre i befolkningen vil øke, og at flere innbyggere får behov for tjenester. Dette vil utfordre bærekraften i tjenestetilbudet kommunen leverer.

Den største delen av arbeidsstyrken i kommunen er i arbeid, men som en følge av en aldrende befolkning vil andelen yrkesaktive reduseres. Kommunen må møte utfordringen ved å bidra til at flest mulig ledige hender tas

i bruk. Arbeid er en sentral kilde til livskvalitet og gode levekår for den enkelte, og reduserer tjenestebehovet.

Lokalsamfunnene blir viktigere

Kommunens mange lokalsamfunn er utgangspunkt for tilhørighet, deltakelse og engasjement. Dette er sammenhenger som er viktige for den enkeltes helse og trivsel, for lokalsamfunnet og for lokaldemokratiet. Lier har et svært aktivt foreningsliv og mange engasjerte frivillige. Frivilligheten er en vesentlig ressurs og bidragsyter for å sikre gode aktivitetstilbud og lokalsamfunn.

Lier må være en digitalt modig kommune

Vår hverdag blir stadig mer digital, og digitalisering er en viktig driver for utviklingen av dagens samfunn. Utviklingen skjer raskt, og med stadig nye løsninger som preger hverdagen vår. Lier må være en digitalt modig kommune som tar bevisste valg i innføringen av digitale løsninger. Kommunen må være rustet til å tilpasse seg endringer i samfunnet, og organisasjonen må legge til rette for at gode valg tas til rett tid.

VISJON

Grønne Lier – for alle innbyggere

Lier skal bevares som en grønn dal

I Lier tar vi vare på matjord, landskapskvaliteter og naturverdier. Lierelva er livsnerven for å levere rent vann til landbruket. Alle skal ha tilgang til natur for opphold og rekreasjon nær der de bor.

Det gode liv for alle

Alle skal leve trygt og godt i Grønne Lier.

Innbyggerne skal oppleve å høre til i nærmiljøet sitt, og at de har mulighet til å delta aktivt i samfunnet.

Grønn verdiskaping

Lier er en framtidsretta kommune som skal gjennomføre det grønne skiftet. Kommunen skal stimulere til vekst og utvikling, men med en mindre miljøbelastning.

AREALBRUK

Langsiktig arealstrategi 2009 - 2040

Framtidig arealbruk har vesentlig betydning for kommunens sosiale, miljømessige og økonomiske utvikling.

Kommunens langsiktige arealstrategi ble

vedtatt i 2008. En mindre endring ble vedtatt i 2016. Strategien gir de overordnede føringene for arealpolitikken i Lier, og er den mest sentrale koblingen mellom kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.

FØRINGER FOR OVERORDNET AREALUTVIKLING

Grønne Lier for alle innbyggere er Liers visjon og legges til grunn for Liers langsiktige arealstrategi.

Lokalsamfunnsutvikling

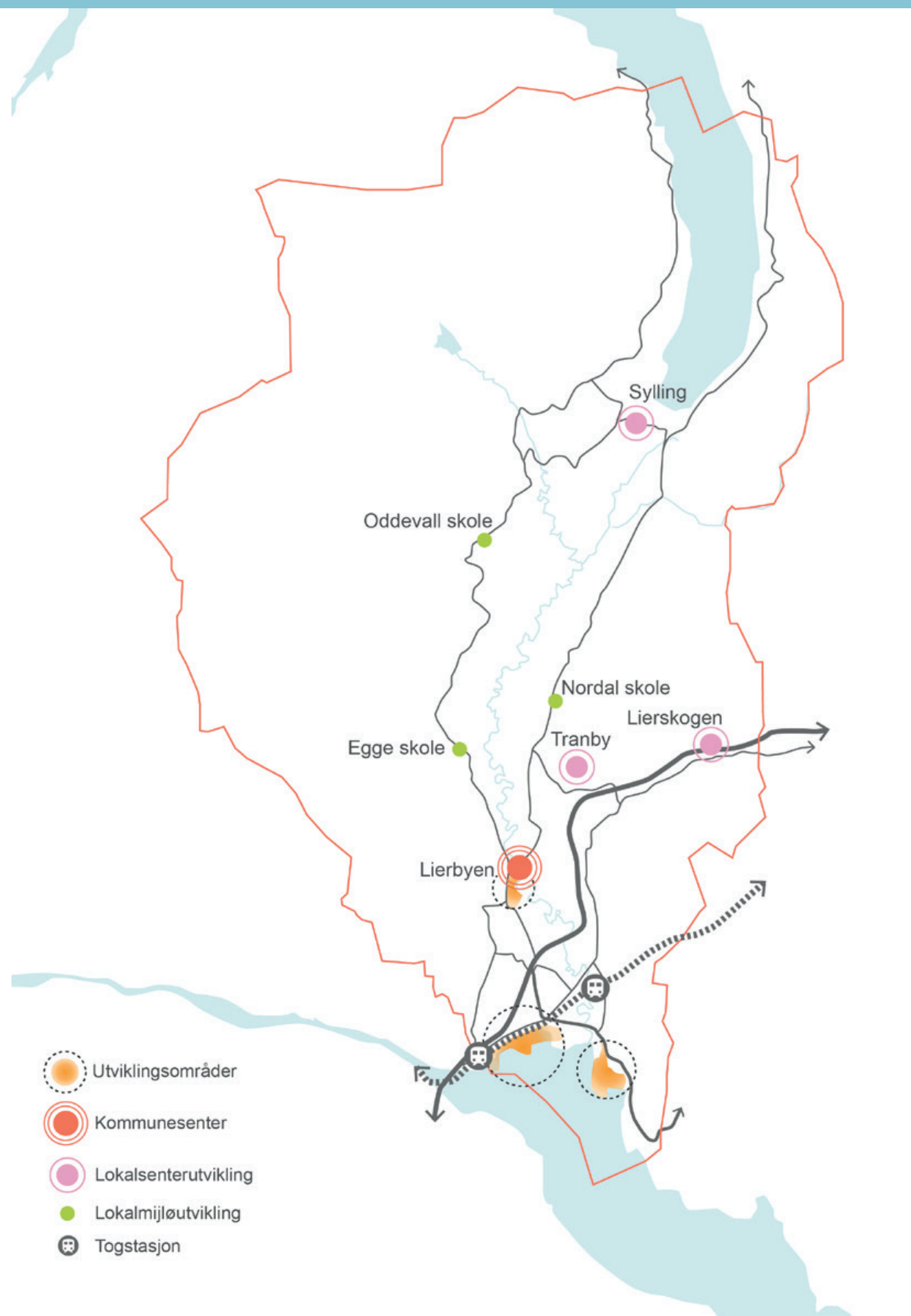
1. Det legges til rette for en balansert utvikling i alle skolekretsene. Boligbygging tilpasses skolekapasitet og annen lokal infrastruktur.
2. Liers viktigste utviklingsområder er Lierbyen, Lierstranda og Gullaug.
3. Det legges til rette for lokalsenterutvikling på Lierskogen, Tranby og i Sylling.
4. Det legges til rette for å opprettholde og utvikle lokalmiljøet knyttet til øvrige skolekretser: Egge, Oddevall og Nordal.

Næringsutvikling

1. Eksisterende næringsliv må gis god mulighet til utvikling og ekspansjon.
2. Videre fortetting og utvikling av Liers næringsliv lokaliseres til Gjellebekk, Lierbyen, Lierstranda, Gullaug og aksene Amtmannsvingen – Åby.

Arealdisponering

1. Det legges vekt på vern av dyrket og dyrkbar mark og annet viktig kulturlandskap, samt de grønne dalsidene.
2. Strandsonen – både mot Drammensfjorden og Holsfjorden – skal gjøres tilgjengelig og attraktiv for allmennheten. Områder vernet etter lov om naturvern må gis nødvendig skjerming.
3. Arealplanleggingen skal legge til rette for redusert transport, energibruk og forurensende utslipp til luft og vann.
4. Arealplanleggingen skal legges til rette med sikte på å oppfylle FNs naturpanels anbefalte tiltak i kommunene for å hindre tap av naturmangfold (jmf. rapport 6. mai 2019).

Boligbygging

Forventet befolkningsutvikling i kommunen og i skolekretsene påvirker tjenestetilbudet og infrastrukturen kommunen planlegger for. Gode befolkningsprognoser gir gode muligheter til å velge riktige investeringsprosjekter og rett nivå på finansieringsbehovet.

Boligbyggingen i kommunen – både hvor det bygges, type boliger, omfanget og til hvilken tid – påvirker befolkningsutviklingen. Gjennom arealplaner og planbestemmelser kan boligbyggingen styres etter ønsket utvikling. Kommunens boligbygggeprogram forholder seg til den langsiktige arealstrategien.

Boligbygggeprogrammet legger opp til en byggetakt i tråd med de siste års utvikling. Når områdeutviklingen av Fjordbyen på Lierstranda og Gullaug forventes igangsatt, legges det opp til en høyere boligbygging

enn hva de historiske tallene skulle tilsi.

I Fjordbyen skal det planlegges for en boligbygging med urban karakter, og det bør legges opp til en relativt ambisiøs utbyggingstakt. Dette for raskt å etablere Fjordbyen som et boområde med et selvberende kollektiv-, butikk- og tjenestetilbud. Boligutbyggingen her skal bidra til å dekke boligbehov blant alle lag av befolkning. Utviklingen av Gullaug må samordnes med utviklingen av Fjordbyen, slik at den ikke trekker til seg investeringer eller etableringer som burde vært gjort i Fjordbyen.

Endelige valg for utviklingen av Fjordbyen og Gullaug vil ha stor betydning for framtidige befolkningsprognoser. Hvilke løsning som velges er fortsatt uavklart. Reviderte boligbygggeprogram legges frem i forbindelse med den årlige behandlingen av kommunens handlingsprogram.

SAMFUNNSMÅL

Samfunnsmålene peker ut de områdene som skal gis særlig oppmerksomhet og ressurstilgang i planperioden. Målene bygger på kommunens visjon, og er valgt ut på bakgrunn av politiske føringer og de utfordringer og muligheter kommunen står overfor.

1. Levende landskap

Mål: Kommunen skal tilrettelegge for et aktivt landbruk, et allsidig friluftsliv, et rikt biologisk mangfold og tilgang til gode og varierte landskap.

Lier har vakre jordbrukslandskap og mange naturområder med gode muligheter for friluftslivsaktivitet. Landskapet har alltid vært i forandring, men omfanget og tempoet i endringene er særlig tydelige i vår egen tid. Vår utfordring er å ta i bruk landskapet som ressurs i samfunnsutviklingen på en måte som ivaretar verdiene i et langsiktig perspektiv.

Innsatsområde 1. Lierdalen skal være et produksjonsområde for frukt, bær og grønnsaker av nasjonal betydning.

Lier er en betydelig landbrukskommune i nasjonal sammenheng - særlig innen hagebruk. Hagebruk omfatter produksjon av frukt, bær og grønnsaker. For å sikre høy matproduksjon må nedbyggingen av jordbruksarealer reduseres. Lierelva er dalens hovedpulsåre, og en sentral leverandør av vann til matproduksjon.

Lierelva må tas vare på for å sikre matproduksjon i Lier. Dyrking av frukt og bær er avhengig av pollinerende insekter. Disse må tas vare på for å sikre fortsatt høy matproduksjon.

Innsatsområde 2. Naturen skal være lett å ta i bruk gjennom et allsidig og attraktivt friluftslivstilbud.

Lier er kåret til Norges beste friluftslivskommune, og dette forplikter. De store friluftsområdene må være godt tilrettelagt for fysisk aktivitet. Alle bør også ha enkel tilgang på grøntområder for lek, naturopplevelse og annen type rekreasjon i gangavstand fra egen bolig. Rekreasjon og fritidsaktivitet på fjorden og langs sjøfronten vil bli stadig viktigere. Det skal derfor legges vekt på å forbedre innbyggernes tilgjengelighet til Drammensfjorden. Det må

etableres en offentlig tilgjengelig havnepromenade i fjordbyen, samt turveier, parker og friområder som sikrer allmennheten gode muligheter for opphold og aktivitet. Kommunens alminnelige byggegrense mot sjø er 100 meter.

Lierelva, grønne lunger og grøntdrag skal knytes sammen med nye grøntanlegg for å skape sammenhengende grønne korridorer. Strukturene er en del av rekreasjonstilbudet, og må gjøres tilgjengelig for allmennheten.

Innsatsområde 3. Lier skal forvalte natur- og kulturlandskap og biologisk mangfold på en bærekraftig måte.

Landskapet er en fellesgode som setter rammer for folks opplevelse av Grønne Lier. Landskap gir et helhetsperspektiv på omgivelsene som favner både de naturgitte, kulturhistoriske og estetiske forhold. Landskapet representerer verdier som kan utvikles og gi grunnlag for ny verdiskaping.

Naturressursene må brukes på en måte som opprettholder samfunnsaktivitet og næringsliv, uten at denne aktiviteten truer livsbetingelsene for arter eller ødelegger viktige naturtyper. Vi trenger bedre oversikt over det biologiske mangfoldet i Lier. Miljømålene for Lierelva skal nås.

2. Tilhørighet til bygda

Mål: Kommunen skal tilrettelegge for at alle innbyggere føler tilhørighet til Lier i trygge, aktive og inkluderende lokalsamfunn.

Opplevelsen av tilhørighet og det å kunne delta i samfunnet er sentrale faktorer for innbyggernes folkehelse og livskvalitet. Hvordan vi former våre nære omgivelser betyr mye for folks hverdag og hvordan vi lever våre liv.

Innsatsområde 1. Lier kommune skal ivareta sin lokaldemokratiske rolle, og bruke prosesser som inspirerer til medvirkning og dialog.

Demokrati er en kjerneverdi i det norske samfunnet. Lier kommune skal sikre at flest mulig av innbyggerne bruker sin stemme, og engasjerer seg i hvordan liersamfunnet skal se ut. Det krever at vi vet hva som engasjerer. Vi må vite hvordan flere får lyst til å bidra, og vi må ta på alvor hvordan vi skaper dialog. Vi må bruke og utvikle fremsynsmetoder, kommunikasjonsformer og arenaer som evner å treffe liunger der de er, og som sikrer at ulike stemmer blir hørt.

Innsatsområde 2. Lier skal være blant Norges fremste frivillighetskommuner.

Frivilligheten gir innbyggerne aktivitetstilbud, møteplasser og sosiale nettverk. De frivillige får brukt sitt engasjement og sin kompetanse, til glede for både seg selv og andre. Frivilligheten bygger lokalsamfunn med identitet og skaper utvikling lokalt.

Kommunen skal ha et mangfoldig og inkluderende foreningsliv med aktive og engasjerte frivillige. Kommunen skal tilrettelegge for frivillighet, være en aktiv samarbeidspartner, og bidra til å gjøre frivilligheten godt kjent og verdsatt i lokalsamfunnet.

Innsatsområde 3. Lier skal bruke kulturarven som en identitetsbærende ressurs.

Kulturminner og kulturmiljø er ressurser og fellesgoder som skaper identitet og samfunnsforståelse. Tap av kulturminner og kulturmiljøer i Lier må derfor reduseres. Kommunen er avhengig av et godt samarbeid med grunneiere, regional myndighet, lokale foreninger og ildsjeler i arbeidet med å sikre god drift og godt vedlikehold. Oppmerksomheten og kompetansen om god kulturminneforvaltning må øke.

Innsatsområde 4. By- og stedsutvikling skal bygge på Lier sin identitet.

Innbyggerne skal føle tilhørighet til Lier sin identitet. Stedlig kultur, særpreg, byggeskikk, estetiske hensyn og øvrige kvaliteter må i hvert enkelt tilfelle identifiseres og løftes frem.

Lierdalen er grønn og frodig. Grønne og blå elementer skal prioriteres, og hentes inn i utviklingen av lokalsamfunnene. Kommunen har store utviklingsprosjekter langs fjorden som i dag brukes til industri- og havnevirksomhet. Dette er områder innbyggerne i liten grad bruker, som er avskåret fra øvrige boområder eller stengt for allmennheten. Skal de som bosetter seg her føle tilhørighet til resten av bygda, må det etableres gode fysiske og kulturelle forbindelseslinjer.

Innsatsområde 5. Lier sine innbyggere skal leve i trygge lokalsamfunn.

Lier kommune har et grunnleggende ansvar for å ivareta befolkningens sikkerhet gjennom utvikling av trygge og robuste lokalsamfunn. Dette gir færre skader, tryggere innbyggere og lavere kostnader for den enkelte og for samfunnet.

Økende avhengighet av fysisk og digital infrastruktur, klimaendringer og økende fare for tilsiktede handlinger, gjør at vi må bli flinkere til å sikre samfunnet mot uønskede hendelser. Samfunnssikkerhet må prioriteres for å trygge innbyggernes sikkerhet, og for å unngå at Lier-samfunnet påføres store økonomiske kostnader. Klimatilpasningstiltak skal prioriteres.

Kommunens ulike virksomheter skal selv ivareta nødvendig beredskap for å kunne opprettholde sine ansvarsområder - også når den utsettes for påkjenninger. For hendelser som går utover ordinær kapasitet eller omfatter flere ansvarsområder, har kommunen ansvar for å legge til rette for et helhetlig og samordnet beredskapsarbeid.

Innsatsområde 6. Liersamfunnet skal skjermes mot forurensning.

Forurensning er et folkehelseproblem. I Lier er trafikkstøy den største utfordringen. Fordi trafikken øker og flere bosetter seg i områder med høy støyeksponering, øker også antallet Liunger som er plaget av støy. Støy er et særlig stort problem for de som bor nær de store samferdselsårene, men også øvrig veinettet og næringsvirksomhet forårsaker støy. Arbeidet med støyreducerende tiltak må intensiveres, og kommunen må jobbe forebyggende ved å ta hensyn til støy i arealplanleggingen.

Innsatsområde 7. Innbyggerne skal ha tilgang på attraktive arenaer for sosialt samvær og aktivitet.

Tilbud som er tilgjengelig for alle Liunger styrker den enkeltes helse og trivsel. Dette bidrar til god folkehelse i befolkningen.

Gode møteplasser bidrar til sosial utfoldelse, og styrker den psykiske helsen. Skoler, barnehager, livssyn og trossamfunn, samfunnshus og kulturarenaer, idrettsanlegg og den lokale matbutikken er ofte sentrale samlingspunkter på de mindre stedene, og viktige bidrag til å opprettholde levende lokalmiljø. Lier har behov for flere og mer varierte møteplasser for sosialt samvær - særlig for barn, unge og eldre. Innbyggernes må sikres tilgang gjennom gode mobilitetsløsninger.

3. Livsmestring for alle

Mål: Kommunen skal bidra til at alle innbyggere i Lier kan mestre eget liv best mulig.

Innbyggerne skal i så stor grad som mulig mestre egen livssituasjon ut i fra egne forutsetninger. Kommunens tjenestetilbud skal dreies fra en tradisjonell utførerrolle, til å ha en tilretteleggende funksjon. Dette vil på lang sikt gi helsegevinst for alle.

Innsatsområde 1. Lier skal ha helsefremmende og inkluderende barnehager og skoler som gir de beste muligheter for læring og sosial utvikling.

Skole og barnehage har et bredt samfunnsoppdrag som går ut over det å gi barn og unge faglige kunnskaper og ferdigheter. Lier skal utvikle barnehager og skoler som skaper sunne og aktive Liunger. Dette gir friske og opplagte barn med bedre forutsetninger for å lære.

Lierskolen og barnehagene skal være inkluderende. Barn og unge skal oppleve tilhørighet i et sosialt fellesskap preget av mestring og følelse av egenverd. Alle skal oppleve å bli sett, og få nødvendig støtte og veiledning. Det er viktig med god faglig kompetanse for

å fullføre videregående opplæring og mestre arbeidslivet. Målet er å utvikle robuste barn og ungdommer som takler hverdagen, og som er rustet for fremtidige utfordringer.

Innsatsområde 2. Liunger skal gis muligheter for utdanning, jobb eller annen meningsfull aktivitet.

Alle trenger noe meningsfylt å fylle hverdagene med, som skaper fellesskap med andre og deltakelse i samfunnet. Dette er viktige forutsetninger for et levedyktig velferdssamfunn, og en sentral kilde til livskvalitet og gode levekår for den enkelte.

Arbeidsdeltakelse har stor effekt på personers fysisk og psykisk helse. De som trenger det

mest må komme inn i arbeidslivet og gis muligheter til å stå på egne ben. Det er særlig ufaglært ungdom og flyktningers muligheter for deltakelse i arbeidslivet som må prioriteres i Lier.

Kommunen må bidra til etablering av arbeidsrettede tiltak som er tilpasset den enkeltes behov og muligheter for kvalifisering. Kommunen må inngå partnerskap med bedrifter og frivilligheten. En del innbyggere har manglende eller nedsatt arbeidsevne. Kommunen har et ansvar for at også disse får muligheter til å ha en meningsfull hverdag.

Stadig flere eldre har mange friske leveår i pensjonsalder, og det er en klar sammenheng mellom frivillig arbeid og trivsel blant eldre. Det er av stor samfunnsmessig betydning at pensjonister som kan og vil, bidrar i frivillig arbeid.

Innsatsområde 3. Liunger som trenger bistand skal tilbys tjenester på riktig nivå i alle livets faser.

Kommunens helse-, omsorg- og velferds-tjenester skal bidra til god helse og forebygge sykdom. Et likeverdig tjenestetilbud og den enkelte brukers behov for tjenester skal stå i fokus. Dette gjelder også åndelige og kulturelle behov. Lier kommune må ut i fra gitte økonomiske rammer yte tjenester på det riktige og mest effektive nivå. Tydelige prioriteringer må til for å sikre at Lier får en bærekraftig tjenesteutvikling i årene som kommer. Samhandling på tvers av tjenesteområdene, god organisering av tjenestene og innovasjonsprosesser vil stå sentralt.

Innsatsområde 4. Lier skal ha tilrettelagte boforhold for de som trenger det.

I Lier skal alle oppleve å ha en trygg boligsitua-

sjon. Dette er viktig for å kunne ta utdanning, danne familie, være i arbeid og ta vare på helse. Boligen er også en ramme for et sosialt liv, og gir tilhørighet til et nærmiljø og lokalsamfunn. Lier skal føre en boligpolitikk som fanger opp behovene hos de som trenger det mest.

Kommunen skal prioritere tiltak som setter flere i stand til selv å skaffe seg bolig i det private markedet. Kommunen har særlig behov for å bedre den geografiske spredningen av kommunalt eide boliger og utvikle en mer differensiert boligmasse.

Kommunen har et økende behov for etablering av bemannede botilbud. Dette vil bli en stor økonomisk utfordring for kommunen. De fremtidige botilbudene må møtes med en boligplanlegging som ser tjenesteområdene i sammenheng, og som gir muligheter for bedre og mer effektive tjenestestrukturer. Forebyggende grep som bidrar til å utsette eller forhindre behov for bemannet bolig må prioriteres.

Innsatsområde 5. Kommunen skal bidra til bedre helse og livssituasjon for Liunger med oppfølgingsbehov.

Lier skal være et samfunn som bidrar til å redusere sosial ulikhet i helse. Lier kommune skal gjøre dette ved å prioritere helsetiltak på et lavest mulig nivå, på et så tidlig tidspunkt som mulig. Forebyggende tiltak rettet mot utsatte grupper og for personer eller familier med særlige behov for oppfølging må prioriteres. Lier må særlig styrke innsatsen innen psykisk helse, levevaner og vold i nære relasjoner. Folkehelsearbeid bidrar til bedre livskvalitet og flere gode leveår for den enkelte, og forebygger behovet for tyngre tjenester.

4. Klimanøytralt Liersamfunn

Mål: Lier skal bli et klimanøytralt samfunn gjennom å redusere klimagassutslipp og innføre smarte energiløsninger.

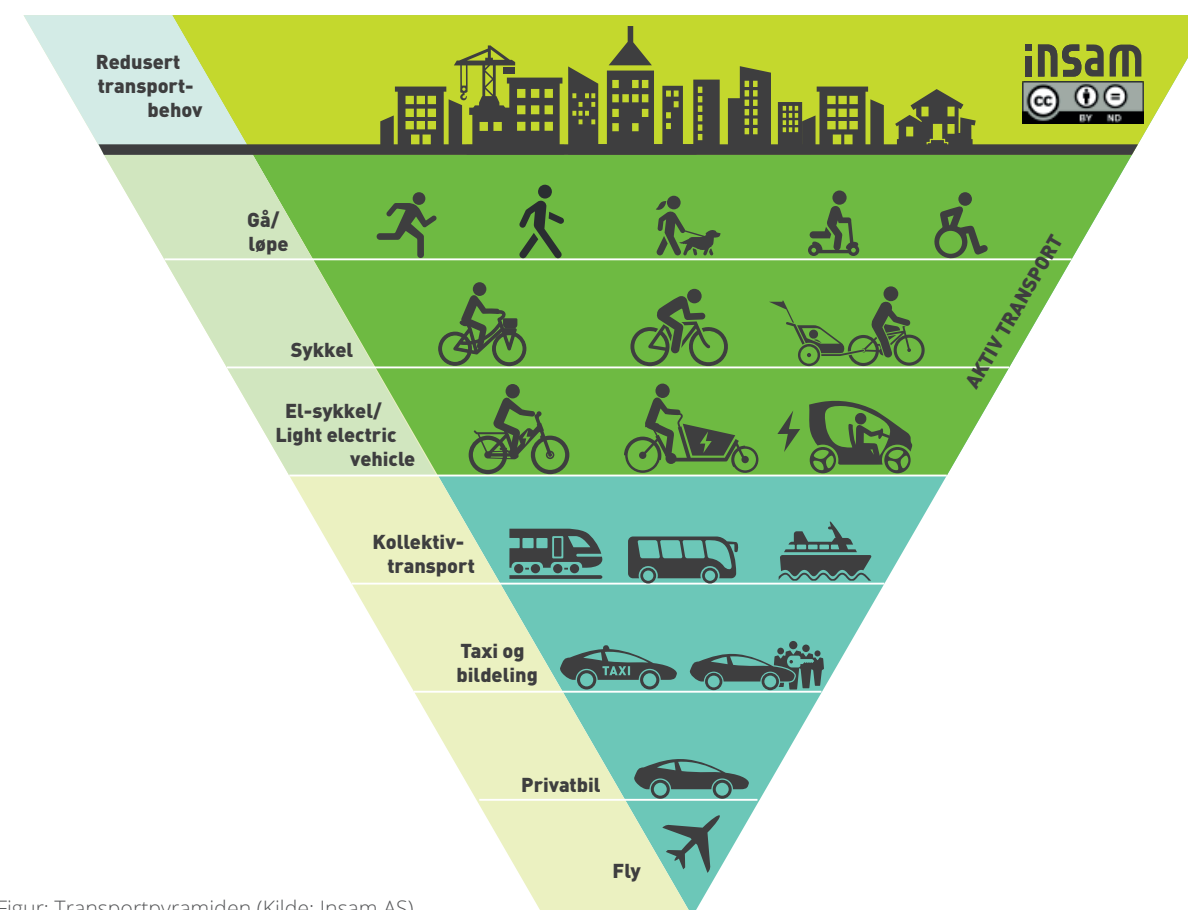
Lier skal bli et lavenergi- og lavutslippssamfunn. Vi skal utnytte vårt lokale handlingsrom, og ta vår del av ansvaret for å begrense den globale oppvarmingen.

Innsatsområde 1. Liersamfunnet skal omstille reisemønsteret ved å prioritere grønne mobilitetsløsninger.

Grønn mobilitet kjennetegnes ved å prioritere grep som reduserer transportbehovet, og prioritere gående, syklende og kollektive transportmidler i transportsystemet. Transportpyramiden skal benyttes som et overordnet

prinsipp i planlegging og utbygging, samt for drift og vedlikehold av vei- og trafikksystemet.

Lier skal utvikle løsninger som bidrar til grønn mobilitet både i sentrale og mindre sentrale deler av kommunen. Det er avgjørende at løsningene er av høy kvalitet, slik at de faktisk tas i bruk.

Figur: Transportpyramiden (Kilde: Insam AS)

Innsatsområde 2. Nullvekstmålet for personbiltransporten skal være førende for kommunens utbyggingsmønster.

Lier kommune har inngått et forpliktende partnerskap gjennom Buskerudbysamarbeidet, hvor nullvekstmålet inngår. Nullvekstmålet innebærer at persontransportveksten i byområdene skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange. Dette er et sentralt punkt for å oppnå de nasjonale klimamålene vedtatt av Stortinget. For at målet skal være mulig å nå, må kommunens utbyggingsmønster begrense behovet for personbiltransport.

Innsatsområde 3. Lier kommune skal ta en aktiv rolle i å stimulere innbyggere og næringsliv til klimatiltak.

Målet om et klimanøytralt Liersamfunn er avhengig av at innbyggere engasjerer seg. Kommunen kan bidra gjennom holdnings-skapende arbeid og generell tilrettelegging for en klimavennlig hverdag. En viktig oppgave er å bidra til økt bevissthet om sammenhengen mellom forbruk og klimagassutslipp.

Kommunen ønsker å stimulere næringslivet til klimainnsats. Næringslivet kan bidra ved å selv produsere fornybar energi, ved å redusere bruk av fossile energikilder til oppvarming og transport, og ved en generell effektivisering av energibruk og transport.

Innsatsområde 4. Lier kommunes egen virksomhet skal være klimanøytral i 2025.

Lier kommunes drift skal være klimanøytral i løpet av 2025. For å nå målet må det arbeides med utslippsreducerende tiltak i tråd med kommunens energi- og klimaplan. Innen 2025 skal kommunen kompensere for resterende utslipp gjennom klimakvoter og opprinnelses-

garantier for fornybare strømkilder. Kompenseringen for gjenværende utslipp skal skje gjennom en trinnvis opptrapping.

Innsatsområde 5. Lier skal være en foregangskommune for gjennomføring av klimatiltak i produksjon av frukt, bær og grønnsaker.

Jordbruket står for en stor andel av landets klimagassutslipp. Lier er samtidig en betydelig landbrukskommune i nasjonal sammenheng, spesielt innen hagebruket. Hagebruk omfatter produksjon av frukt, bær og grønnsaker. En god del av produksjonen foregår i oppvarmede drivhus, og er svært energikrevende sammenliknet med dyrking på friland.

Lier skal ta rollen som en foregangskommune for gjennomføring av klimatiltak i hagebruksnæringen. Et klimanettverk med landbruket bør ligge til grunn for satsingen. Arbeidet vil ha en positiv bieffekt i form av etablering av kompetansearbeidsplasser innen en sentral næring for kommunen, og slik styrke kommunens matprofil.

5. Framtidsretta og næringsvennlig

Mål: Lier skal være en framtidsretta kommune som tilrettelegger for grønne og sunne arbeidsplasser.

Lier skal gjennomføre det grønne skiftet ved å tilrettelegge for vekst og utvikling på en bærekraftig måte. Det grønne skiftet gir muligheter til å utvikle ny teknologi, og skape nye og lønnsomme arbeidsplasser. Lier må utnytte sine grønne og sunne fortrinn for å bidra til investeringslyst og fremme et attraktivt Lier.

Innsatsområde 1. Lier kommune skal være en utviklingsorientert næringslivspartner.

Lier er en næringsvennlig kommune. Kommunen er vertskap for næringslivet, og skal legge til rette for nyetableringer og ekspansjon. Kommunen skal være imøtekommende og løsningsorientert i møte med næringsaktører, tilby gode og tilgjengelige kommunale tjenester, og føre en forutsigbar arealpolitikk. Lier er en del av en større næringsregion, og skal bidra til næringssamarbeid i regionen.

Innsatsområde 2. Lier kommune skal bidra til en smart utvikling av næringsarealer.

Lier er en kommune i vekst. Derfor blir det stadig vanskeligere å finne frem til næringsarealer som ikke er i konflikt med andre viktige samfunnsinteresser. Kommunen må bidra til å utvikle framtidsretta løsninger som gir mer effektiv arealutnyttelse og en samfunnsmessig gunstig lokalisering av ulike typer virksomheter.

Innsatsområde 3. Lier skal tilby næringslivet et konkurransedyktig transportsystem.

Et godt transport- og samferdselstilbud er en viktig forutsetning for næringslivets konkurransekraft og befolkningens transportbehov. Sterkt arealpress og transportvekst gir økt transport i områder hvor det allerede er

kapasitetsutfordringer. Dette krever utvikling av et framtidsretta transportsystem. Kommunen må ha en overordnet transportstrategi, og være en aktiv utbygger av infrastruktur for transport og mobilitet.

Innsatsområde 4. Lier skal tilrettelegge for kompetansebaserte arbeidsplasser.

Lier har en høyt utdannet befolkning. En stor og økende andel av disse pendler ut av kommunen for å arbeide. Det er et mål at en større andel av innbyggerne skal ha sitt arbeidssted i Lier.

Kommunen vil i økende grad få utfordringer med å finne arealer som egner seg til næringsformål. Dersom kommunen fortsatt skal ha en sterk arbeidsplassvekst, må det etableres flere arealintensive arbeidsplasser. Slike bedrifter etablerer seg ofte i områder med god kollektivdekning, og gjør kommunens byutvikling sentral.

Utvikling av næringsklynger bidrar til å bedre bedriftenes konkurranseevne. Lier må utnytte sine fortrinn innen mat- og helsenæringer. Etableringen av nye Drammen sykehus på Brakerøya gir gode muligheter for en samlokalisert helseklynge. Lier har også en sterk

matprofil - særlig innen hagebruk. Dette gir muligheter til å utvikle en matklynge.

Innsatsområde 5. Lier kommune skal være en pådriver for samfunnsinnovasjon i møte med framtidas utfordringer.

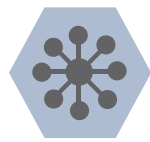
Samfunnsinnovasjon handler om å utvikle nye løsninger på kjente samfunnsutfordringer. Samfunnsinnovasjon oppstår ofte i skjæringsfeltet mellom ulike sektorer. Det er fordi flere sektorer ofte er berørt av samme problem, som alle ønsker å bidra til å finne nye løsninger. Kommunens innovasjonsprosesser bør derfor være samarbeidsdrevet. Nye løsninger skal bidra til en enklere og mer effektiv hverdag for både innbyggerne, frivillig sektor, offentlige

og private virksomheter.

Innsatsområde 6. Lier kommune skal arbeide aktivt for en bærekraftig samfunnsutvikling.

Samfunnet står overfor mange utfordringer som må løses gjennom samarbeid. Lier kommune erkjenner - og vil aktivt forholde seg til - at kommunen er en del av en større helhet, både regionalt, nasjonalt og globalt. Lier kommune skal - innenfor kommunens handlingsrom - arbeide aktivt for å oppfylle FNs bærekraftsmål. Med bærekraftig samfunnsutvikling menes en utvikling som tilfredsstiller dagens behov, uten å ødelegge fremtidige generasjoners muligheter til å tilfredsstille sine behov.

6. Kommunen som organisasjon

Mål: En attraktiv og nyskapende organisasjon med gjennomføringskraft.

Lier kommune skal være en åpen og verdidrevet organisasjon, og skal bygge en organisasjonskultur tuftet på kommunens visjon og verdier.

Organisasjonen skal levere kvalitet og ta grønne og bærekraftige valg. Organisasjonen skal være nyskapende, endringsorientert og modig i møte med de utfordringer som kommer. Fokus skal ligge på kontinuerlig forbedring, effektive arbeidsprosesser, læring, samarbeid og deling av kompetanse. Slik skal vi skape en vi-kultur hvor alle drar i samme retning, og hver enkelt tar et selvstendig ansvar for felles resultater. Dette skal bidra til at Lier kommune har et omdømme som en god og attraktiv arbeidsplass.

Lier kommune skal sikre egen økonomiske bærekraft, og har tre overordnede økonomiske handlingsregler. Disse er knyttet til netto driftsresultat, økonomiske buffere, og netto lånegjeld. Handlingsreglene er førende for arbeidet med årsbudsjettet og økonomiplanen, som inngår i kommunens handlingsprogram.

Kommunen har en 10-årig investeringsplan som viser finansieringsbehovet det er nødvendige å planlegge for i et lengre perspektiv.

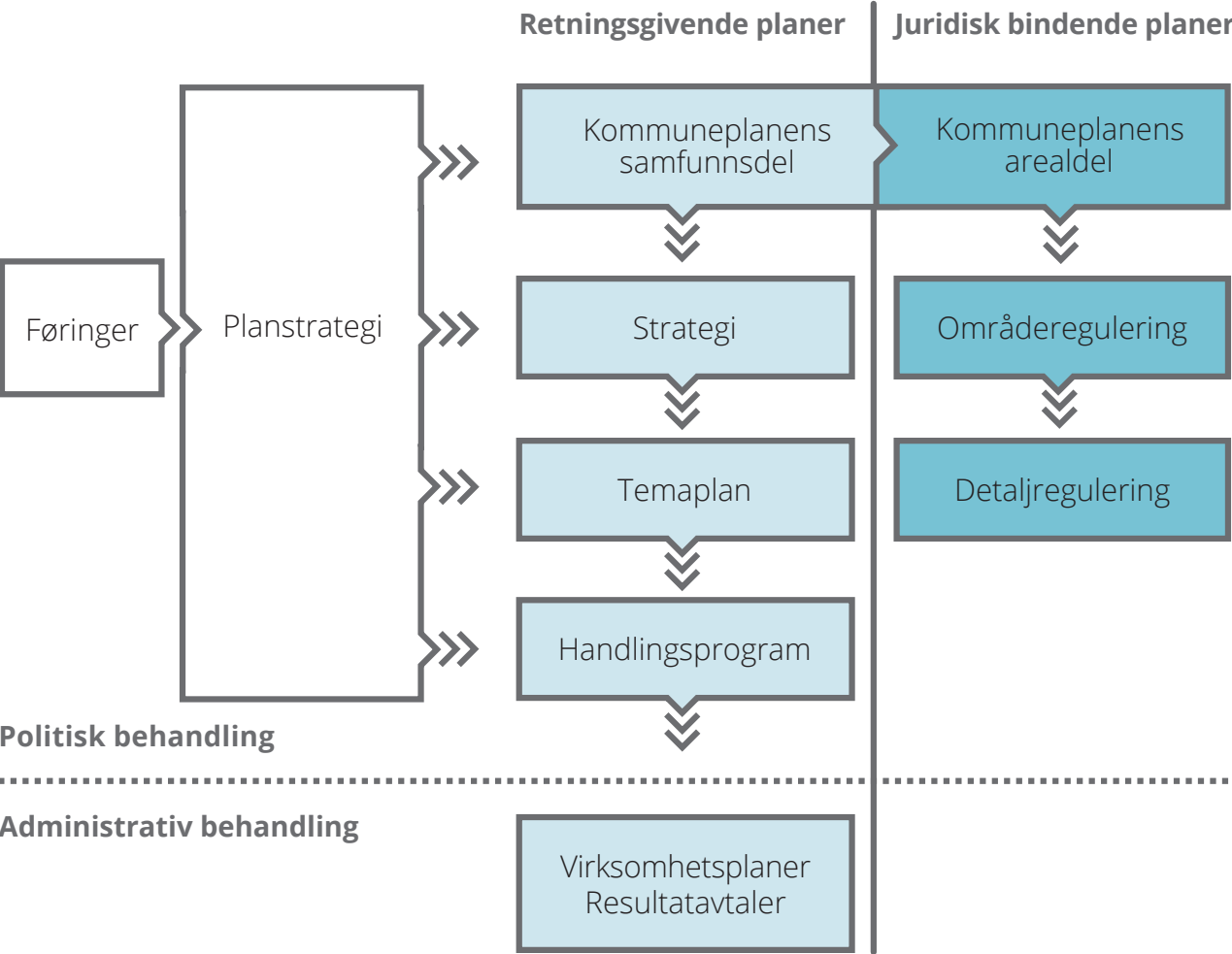

DET KOMMUNALE PLANSYSTEMET

Gjennom plansystemet utøves kommunens rolle som demokratisk arena, samfunnsutvikler og myndighetsutøver.

Planene i plansystemet er de politisk vedtatte planene, og skal ivareta de folkevalgtes ansvar for overordnet styring. Prinsippet er at over-

ordnet plan gir føringer for planer lenger ned i plansystemet. Samfunnsplanene virker sammen, og er alle retningsgivende for arealplanleggingen. Økonomisk bindende vedtak skal fattes i kommunens handlingsprogram, som vedtas årlig.

*Grønne lier
- for alle innbyggere*

Lier kommune